

Aktuelt

FOTO: NTBSCANPIX

Ny bok:

Kosmos ledelse kan ha svekket Riksrevisjonen

Jørgen Kosmos spissformuleringer kan ha kostet Riksrevisjonen noen svært prestisjefulle oppdrag.

Krasse spissformuleringer om institusjonene som ble revidert ble tatt dårlig imot. Historikere mener Kosmos stil kan ha bidratt til at kontrollen med Oljefondet glapp til private revisorer.

Av Joakim Birkeli Jacobsen
jbj@ukeavisen.no

En ny bok utgitt i anledning Riksrevisjonens 200-års jubileum, *Riksrevisjonens historie 1816-2016*, peker på at tidligere riksrevisor Jørgen Kosmos ofte kontroversielle uttalelser om institusjonene han undersøkte, kan ha svekket Riksrevisjonens posisjon i noen svært viktige dragkamper. Det går frem i omtale av boken i siste nummer av Stat&Styring.

Revisor opp av asken

I boken vektlegges Riksrevisjonens vekst, fall og vekst igjen gjennom stadige omrokeringer i komitéarbeidet på Stortinget. Forfatterne, Harald Espeli og Yngve Nilsen, peker på at Stortingets viktigste kontrollorgan fikk en nedtur etter andre verdenskrig som varte frem til midten av 70-tallet.

Etableringen av Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomité i 1993 var et viktig grep for å løfte Riksrevisjons innflytelse. Viktig var også tidligere leder av revisjonen Bjarne Mørk Eidem som selv

var med å legge grunnlaget for etableringen av KK-komitéen. Ifølge forfatterne var det også Eidem som tok det viktige strategiske veivalget med å la Riksrevisjonens konklusjoner bli til et show for pressen.

Men det var Jørgen Kosmo som tok mediespissingen til nye høyder. I boken heter det at formuleringene hans ofte ble opplevd som urimelige av de reviderte institusjonene, og at det kan ha svekket Riksrevisjonen i de viktige dragkampene om hvem som skulle ha oppsynet med Folketrygdfondet og Statens Pensjonsfond Utland, også kjent som oljefondet.

For eksempel var Kosmo svært kritisk i sine uttalelser om honorarene til fondets forvaltere.

Det endte med at Riksrevisjonen mistet kontrollen med Folketrygdfondet og aldri fikk kontrollere oljefondet. I dag kontrolleres begge av private revisorer gjennom Norges Banks representantskap.

Ikke usannsynlig

Historiker på BI, Harald Espeli, er klar på at det lenge var et åpent spørsmål hvem som skulle

ha revisjonsansvaret for Statens pensjonsfond Utland.

– Det var i hvert fall ikke usannsynlig at det kunne bli Riksrevisjonen, sier han.

Da saken kom til sluttbehandling i Stortinget, var det Finanskomiteén som oftest behandler saker om Norges Bank, som forberedte saken. Hadde saken blitt forberedt av Kontroll- og konstitusjonskomiteén, kunne utfallet ha blitt et annet.

– Den gangen kunne det gått begge veier, og da var det viktig hvordan Riksrevisjonens ledelse opptrådte i media, sier Espeli.

I boken går det frem at dette kan få store og langsiktige konsekvenser for Riksrevisjonen. Forfatterne er likevel klare på at institusjonen er inne i sin gullalder. ○

Den gangen kunne det gått begge veier, og da var det viktig hvordan Riksrevisjonens ledelse opptrådte i media

Historiker Harald Espeli

«Slaktet» og «hudflettet»

I perioden mellom 2006 og 2013 ble minst 28 ulike departementer, statsråder, sektorer, etater, offentlige ordninger og politiske prosjekter, med avisenes ord, «slaktet» av Riksrevisjonen. I samme periode ble en mer eksklusiv gruppe som bestod av henholdsvis Arbeidsdepartementet, regjeringen, psykiatrien, Forsvaret, økonomistyringen i Helse-Norge, innkjøpsrutinene ved Universitetet i Oslo og Norsk Tipping etter sigende «hudflettet».

KILDE: YNGVE NILSENS PRESENTASJON UNDER LANSERINGEN AV RIKSREVISJONENS HISTORIE 1816-2016